

Quickscan natuurtoets

Uitbreiding Azewijnse Broek

In opdracht van Netterden Zand en Grind B.V.

Colofon

Quickscan natuurtoets uitbreiding Azewijnse broek

Opdrachtgever	Netterden Zand en Grind B.V.
Contactpersoon	Mevr. M. Klein Holkenborg
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel
Rapportnummer	2489
Auteur	Ing. R. Boerboom
Controle	Ing. R. Top
Publicatiedatum:	6 december 2022
Foto voorblad	Plangebied (foto: R. Boerboom)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Samenvatting.....	3
1 Inleiding en doel.....	4
1.1 Inleiding.....	4
1.2 Doel.....	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied.....	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	5
2.4 Geplande werkzaamheden	5
3 Beschermd status plangebied.....	9
3.1 Gebiedsbescherming.....	9
3.2 Natuurnetwerk Nederland	9
3.3 Natura 2000.....	11
3.4 Houtopstanden	13
4 Beschermd soorten plangebied	14
4.1 Methode	14
4.2 Resultaten	15
5 Wet natuurbescherming.....	29
6 Conclusie.....	34
Bijlage 1 Impressie plangebied	36
Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	36
Bijlage 3 Beschermd plant- en diersoorten.....	45

Samenvatting

Uit de quickscan natuurtoets blijkt dat voor de beoogde uitbreiding van de zandwinplas 'Azewijnse Broek' aanvullend onderzoek naar het voorkomen van kleine marterachtigen en sleedoornpage noodzakelijk is. Negatieve effecten op jaarrond beschermde vogelsoorten, vleermuizen, eekhoorn, poelkikker, rugstreeppad, grote vos, grote weerschijnvlinder en iepenpage moeten voorkomen worden. Indien dit niet op voorhand uit te sluiten is, zijn vervolgstappen zoals aanvullend onderzoek of het aanvragen van ontheffing noodzakelijk.

Er moet verder rekening worden gehouden met (overige) broedvogels. Activiteiten moeten bij voorkeur buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden, waarbij voorkomen wordt dat broedvogels zich vestigen in het plangebied. Werkzaamheden mogen in het broedseizoen plaatsvinden, zo lang er maar geen broedvogels verstoord worden.

Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om vast te stellen of een vergunningsaanvraag met betrekking tot stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden noodzakelijk is.

Nadere toetsing of vergunningsaanvraag voor beschermde GNN natuurgebieden of GO's is niet aan de orde.

Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

Dit zijn de uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding van de voorgenomen plannen om de ontgrondingslocatie 'Azewijnse Broek' uit te breiden. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor beschermde plant- en diersoorten. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van Netterden Zand en Grind B.V. Het bureau deed literatuuronderzoek in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en veldonderzoek op de locatie.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling moet, in het kader van de Wet natuurbescherming, aangetoond worden dat er geen sprake is van aantasting van beschermd natuurgebieden en beschermd plant- en diersoorten. Hiervoor is in veel gevallen een gericht natuuronderzoek vereist. In eerste instantie is een quickscan natuurtoets noodzakelijk om een inschatting te kunnen maken over het effect van de plannen op beschermd natuurgebieden en soorten. Indien negatieve effecten verwacht worden is nader onderzoek noodzakelijk.

Netterden Zand en Grind B.V. is voornemens om de huidige ontgroning 'Azewijnse Broek' in de toekomst in zuidwestelijke richting uit te breiden. Hiervoor moet een Milieueffectrapportage (MER) opgesteld worden. Onderdeel van de MER is een effectbeoordeling op gebied van beschermd natuurwaarden. Netterden Zand en Grind B.V. heeft aan Staring Advies gevraagd om hiervoor een quickscan natuurtoets uit te voeren.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan natuurtoets is om snel te inventariseren of door de geplande activiteiten schade kan ontstaan aan beschermd natuurgebieden en beschermd flora of fauna. Wanneer dit het geval is wordt vervolgens geadviseerd over het noodzakelijk vervolgonderzoek en eventuele procedurele vervolgstappen.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Azewijnse Broek
Plaats: Gendringen
Gemeente: Montferland / Oude IJsselstreek
Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen in het buitengebied tussen Azewijn, Gendringen en Netterden (zie figuur 1). De uitbreiding ligt deels binnen de gemeente Montferland en deels binnen de gemeente Oude IJsselstreek. In de huidige situatie bestaat het plangebied hoofdzakelijk uit agrarische percelen die in gebruik zijn als grasland en maisakker. Tussen deze percelen liggen een aantal droge greppels, die mogelijk periodiek watervoerend zijn, en plaatselijk voorzien zijn van solitaire bomen, kleine boomgroepen en struweel. Langs één van de akkers ligt een ruigtestrook. Een deel van de oeverzone langs de huidige zandwinplas en voormalige zandwinplas 'De Omsteg' vallen eveneens binnen het plangebied, aangezien hier mogelijk het museum Min40Celsius gevestigd zal worden (zie figuur 2 en bijlage 1). De uitbreiding grenst globaal aan de zuidzijde aan de Omsteg, aan de westzijde aan de Broekweg, aan de noordwestzijde aan de Maatweg en een populierenbos en aan de overige zijden aan de huidige winlocatie of agrarische percelen. De omgeving bestaat voornamelijk uit agrarische gebied met verspreid boerenerven, lijnvormige groenstructuren, wegen en (voormalige) zandwinplassen (zie figuur 1 en 2).

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstrend effect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied zelf. Het onderzoeksgebied, met daarbinnen de beoogde uitbreiding van de ontgroning, wordt bepaald door aangrenzende delen van de huidige winlocatie 'Azewijnse Broek', agrarische percelen, voormalige zandwinplas de Omsteg, een populierenbos, enkele solitaire bomen, lijnvormige groenstructuren, infrastructuur en enkele aangrenzende boerenerven (zie figuur 2).

2.4 Geplande werkzaamheden

Netterden Zand en Grind B.V. is voornemens om de huidige ontgroning 'Azewijnse Broek' in zuidwestelijke richting uit te breiden. De uitbreiding bestaat naast de ontgroning ten behoeve van het winnen van zand en grind uit natuurontwikkeling, in de vorm van bloemrijk grasland, rietkragen, bosschages, solitaire bomen, hagen en moeraszones. In het plangebied is verder onder andere een wandelroute, paviljoen, waterspeelplek en

uitzichttoren beoogd. Ook zijn er plannen om het museum Min40Celsius naar het plangebied te verhuizen. In figuur 3 is het concept inrichtingsplan weergegeven.

Figuur 3. Conceptontwerp uitbreiding Azewijnse Broek, bron: Netterden Zand en Grind B.V. (2022).

3 Beschermd status plangebied

3.1 Gebiedsbescherming

In Nederland bestaat het Natuurnetwerk Nederland. Dit is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In paragraaf 3.2 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De Wet natuurbescherming gaat over gebiedsbescherming en soortenbescherming. Wat betreft de gebiedsbescherming beschermt de Wet natuurbescherming Natura 2000-gebieden. Dit is een Europees, samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. In paragraaf 3.3 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden. Daarnaast beschermt de Wet natuurbescherming bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen. In paragraaf 3.4 wordt het plangebied behandeld in relatie tot deze beschermde houtopstanden.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

3.2.1 Conclusie

Het plangebied ligt niet in het NNN/GNN of binnen het GO. De kernkwaliteiten van het NNN/GNN of de GO worden niet aangetast. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

3.2.2 Natuurnetwerk

De gebieden van het Natuurnetwerk Nederland worden in de provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk genoemd. In het Gelders Natuurnetwerk komen twee natuurcategorieën voor: het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO).

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het GNN bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het GNN geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor - overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het Gelders Natuurnetwerk in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

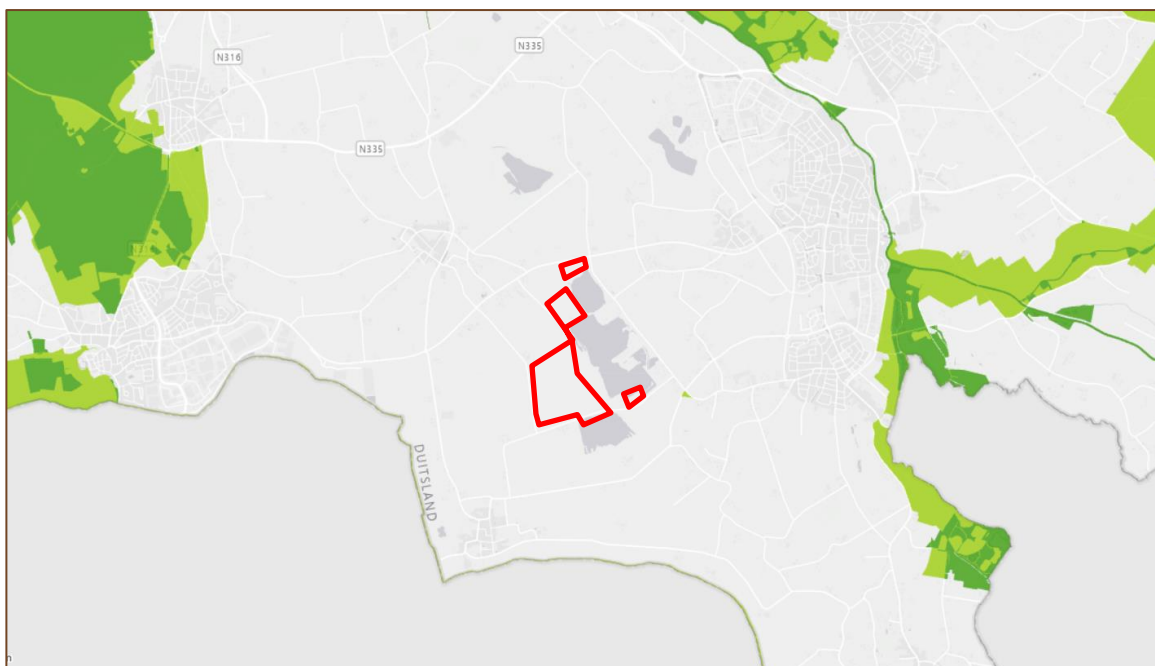
Groene Ontwikkelzones (GO)

De GO is een gebied waar partners en partijen worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling

van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Afhankelijk van het type en de schaal van de ontwikkeling vraagt de provincie om een (extra) bijdrage te leveren aan de GO.

3.2.3 Plangebied

Het plangebied ligt niet in het GNN of in een GO. Op ruime afstand van het plangebied liggen een aantal bos- en natuurgebieden die zijn aangewezen als bestaande natuur. Het betreft onder andere het Bergherbos, Stille Wald, Landgoed Schuilenburg, Landgoed Slangenburg, Engbergen en de Oude IJssel. Tussen deze gebieden liggen GO's. Deze gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied, vanaf circa 3,5 km. Ten oosten van het plangebied ligt een kleine bosschage langs de Wiekensweg die is aangewezen als GO. Dit bosje ligt op circa 900 meter afstand van het plangebied. Ook het Grenskanaal, ten zuiden van het plangebied, is aangewezen als GO. Deze watergang ligt op circa 1,6 km afstand van het plangebied (zie figuur 4). Binnen het GNN en de GO is geen sprake van externe werking. Negatieve effecten zijn op voorhand uit te sluiten en verdere toetsing is niet noodzakelijk.

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het GNN (donkergroen) en de GO (lichtgroen), bron: Provincie Gelderland 2022.

3.3 Natura 2000

3.3.1 Conclusie

Er vinden geen ruimtelijke ingrepen plaats in of nabij een Natura 2000-gebied. Door de fysieke afstand tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Hetter-Millinger Bruch' en overige Natura 2000-gebieden worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven verwacht door directe verstoringsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering. Ook significante negatieve effecten door indirecte verstoringsbronnen worden op voorhand uitgesloten, met uitzondering van stikstofdepositie. Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om vast te stellen of er sprake is van een significante toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

3.3.2 Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. De Wet natuurbescherming beschermt onder andere Natura 2000-gebieden. Voor activiteiten die significante, negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig.

3.3.3 Plangebied

Het plangebied ligt niet binnen een Natura 2000-gebied (zie figuur 5). Het Duitse Natura 2000-gebied 'Hetter-Millinger Bruch' ligt op circa 1,5 km afstand. Het Duitse Natura 2000-gebied 'Klevsche Landwehr, Anholt. Issel, Feldschlaggr. u. Regnieter Bach', ligt op circa 4 km afstand van het plangebied. Overige Natura 2000 gebieden (o.a. 'Bienener Altrhein, Millinger u. Hurler Meer u. NSG Empeler M.', 'Emmericher Ward', 'Dornicksche Ward', 'Rijntakken' en 'Unterer Niederrhein') liggen op grotere afstand, vanaf circa 5 km.

Door de fysieke afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied 'Hetter-Millinger Bruch' en overige Natura 2000-gebieden, worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven van desbetreffende Natura 2000-gebieden verwacht door directe verstoringsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering. Door de afstand en het ontbreken van een ecologische binding zijn ook significante negatieve effecten door indirecte verstoringsfactoren als verdroging, trillingen, geluidsverstoring of lichtverstoring op voorhand uit te sluiten, met uitzondering van stikstofdepositie.

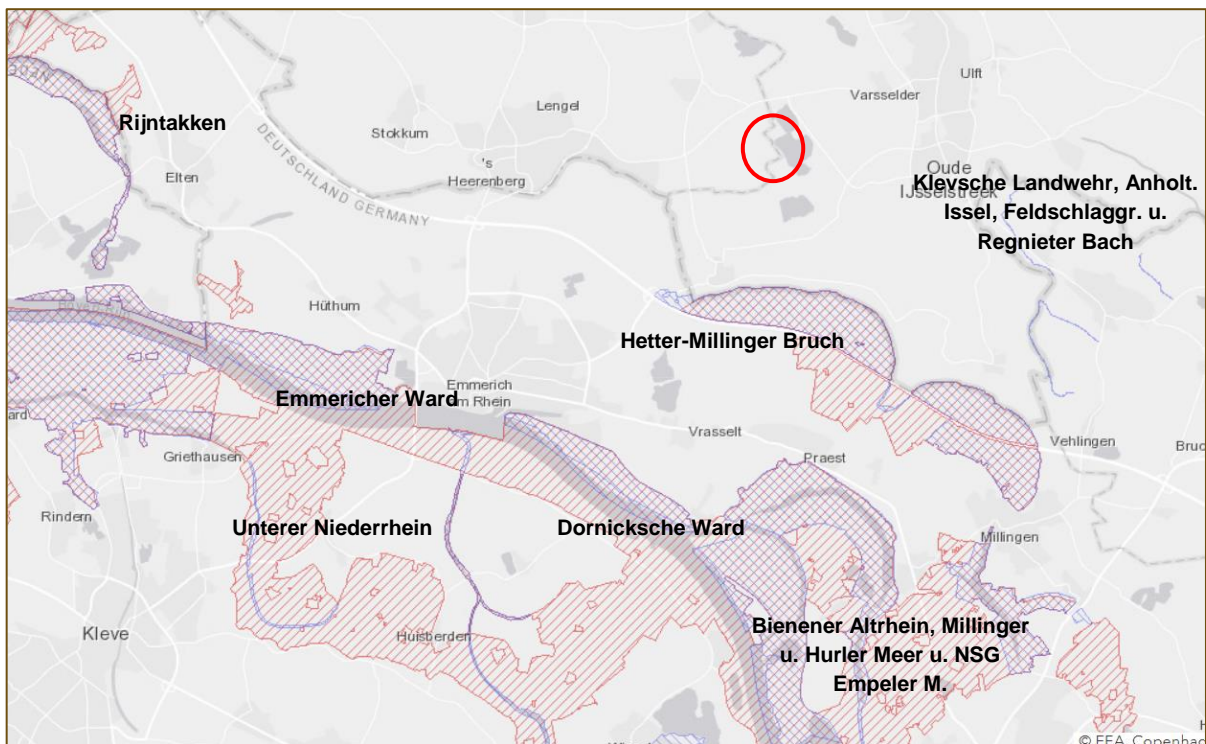
Stikstofdepositie

Stikstof is één van de grootste obstakels bij de realisatie van de Natura 2000-doelen. In veel Natura 2000-gebieden, waaronder ook 'Hetter-Millinger Bruch', is de overbelasting door stikstofdepositie een groot probleem voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Het gaat daarbij om de gevolgen van stikstofdepositie

afkomstig uit de landbouw, het verkeer en de industrie op voor stikstof gevoelige habitats. Een aantal van de habitattypen in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden 'Hetter-Millinger Bruch' en overige Natura 2000-gebieden zijn gevoelig voor depositie van stikstof (bron: Natura2000.nl).

De uitbreiding van de ontgroning leidt niet tot een permanente toename van verkeersbewegingen. Tijdens de aanlegfase is mogelijk wel sprake van tijdelijke extra uitstoot en daarmee ook extra emissie van stikstof op nabijgelegen gevoelige habitats van Natura 2000-gebieden. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen door stikstofdepositie zijn zonder AERIUS-berekening niet op voorhand uit te sluiten.

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van Nederlandse en Duitse Natura 2000-gebieden, bron: <https://natura2000.eea.europa.eu/> (2022).

3.4 Houtopstanden

3.4.1 Conclusie

Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

3.4.2 Houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Als men voornemens is houtopstanden te kappen die onder de Wet natuurbescherming vallen dan moet een kapmelding bij de provincie Gelderland worden ingediend. Er zijn enkele uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist.

3.4.3 Plangebied

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom (zie figuur 1). Enkele solitaire bomen, kleine boomgroepen en struweel zullen moeten wijken voor de beoogde ontgronding. Er is echter geen sprake van beschermde houtopstanden, zoals hierboven gedefinieerd. Een kapmelding bij de provincie Gelderland is dan ook niet aan de orde.

4 Beschermde soorten plangebied

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en een gericht veldonderzoek.

4.1.1 Literatuuronderzoek

Ter ondersteuning van het veldonderzoek werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP) geraadpleegd. Deze database geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. In de NDFP zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. De NDFP is de meest complete databank voor de actuele verspreiding van Nederlandse flora en fauna met meer dan 100 miljoen waarnemingen. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. De databank is echter niet vlakdekkend en volledig. In de NDFP is voor een zoekgebied van circa 1 km rond het plangebied gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten binnen de afgelopen 10 jaar.

4.1.2 Veldonderzoek

Een onderzoeker van Staring Advies onderzocht het plangebied om een inschatting te maken van de beschermde soorten die aanwezig zijn en om beschermde flora en fauna waar te nemen (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
Ing. R. Boerboom	1	12-10-2022	15:38 uur	Bewolkt, droog, 14°C, windkracht 0-1 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

4.2.1 Literatuuronderzoek

Flora

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van twee beschermde plantensoorten:

Nationaal beschermde soorten: kartuizer anjer en kleine wolfsmelk.

Broedvogels

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van diverse beschermde vogelsoorten. Een deel van de waarnemingen betreft overvliegende vogels zonder binding met het gebied. Een deel van de vogelsoorten kan wel een territorium bezetten in het plangebied of in de directe omgeving hiervan, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Van de in de omgeving waargenomen boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd. Van de gierzwaluw en wespendif zijn echter uitsluitend overvliegende exemplaren waargenomen zonder binding met de omgeving. Deze soort wordt daarom niet verder behandeld.

Zoogdieren

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van een aantal nationaal en internationaal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, eekhoorn, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, steenmarter, veldmuis, vos, wezel en woelrat¹.
- Internationaal beschermde soorten: bever, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, otter, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Amfibieën, reptielen en vissen

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van een aantal beschermde amfibieënsoorten en een beschermde vissoort:

- Nationaal beschermde soort: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker¹.
- Internationaal beschermde soorten: grote modderkruiper, poelkikker en rugstreeppad.

---

¹ Deze soorten zijn, met uitzondering van de bunzing, eekhoorn, steenmarter en wezel, in de provincie Gelderland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Ongewervelde dieren

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van het voorkomen van een aantal beschermde ongewervelde diersoorten:

- Nationaal beschermde soorten: beekrombout, grote vos, grote weerschijnvlinder, sleedoornpage.
- Internationaal beschermde soorten: gevlekte witsnuitlibel en teunisbloempijlstaart.

4.2.2 Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit agrarische percelen, met daartussen greppels en plaatselijk solitaire bomen en enkele struikgroepen. Natuurlijke begroeiing in de agrarische percelen is schaars. Met name langs de randen groeien algemene soorten van voedselrijke omstandigheden, zoals akkerdistel, Europese hanenpoot, bijvoet, melganzenvoet, speerdistel, haagwinde en harig knopkruid. In aangrenzende wegbermen (Broekweg, Maatweg, Omsteg) en in de greppels binnen het plangebied groeien algemene soorten als gewone smeewortel, kropbaar, fluitenkruid, Jakobskruiskruid, bezemkruiskruid, wilde peen, knoopkruid, grote brandnetel, reukeloze kamille, akkerkers, grote weegbree en grote kaardenbol. In de berm van de Broekweg staat verder een rij essen met een dichte struiklaag van Spaanse aak, iepenopslag en wilde rozen. Langs de Maatweg staan eveneens essen, met plaatselijk dicht struweel van hoofdzakelijk eenstijlige meidoorn met sleedoorn en wilde rozen. Ook langs de Omsteg staan essen in de bermen, zonder struiklaag. De bosschage net buiten het plangebied bestaat uit forse populieren met verder onder andere wilgen, essen, iepen en in de struiklaag eenstijlige meidoorn, sleedoorn, hazelaar en opslag van iepen.

De NDFP (zie paragraaf 4.2.1) vermeldt het voorkomen van de beschermde kartuizer anjer en de kleine wolfsmelk voor de omgeving van het plangebied.

Kartuizer anjer

De NDFP (zie paragraaf 4.2.1) maakt melding van een waarneming van de beschermde kartuizer anjer. De soort is aangetroffen in een ingezaaide bloemenstrook langs de oevers van de zandwinplas 'Azewijnse Broek', ten noordoosten van het plangebied. Kartuizer anjer is een soort van zonnige, warme en droge, matig voedselarme en uitgesproken stikstofarme, basenrijke en vaak kalkhoudende grond (al of niet lemig zand en mergel) en ook op stenige plaatsen. Ze groeit in schrale- en kalkgraslanden, in bosschages langs bermen en dijken en op leisteenhellingen en zandsteenrotsen (bron: Verspreidingsatlas.nl). In de wijde omgeving zijn verder geen natuurlijke groeiplaatsen van deze soort bekend. De vindplaats in het Azewijnse Broek betreft ook geen natuurlijke groeiplaats van de kartuizer anjer, maar een ingezaaide bloemenstrook. De kartuizer anjer is tijdens het veldbezoek niet aangetroffen in het onderzoeksgebied. Natuurlijke groeiplaatsen worden hier ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte biotopen.

Kleine wolfsmelk

De kleine wolfsmelk is een zeer zeldzame akkerplant van zonnige open plaatsen op matig voedselrijke, kalkhoudende, omgewerkte kleigrond. De soort komt van nature voor op akkers, stoppelvelden en braakliggende grond (bron: Verspreidingsatlas.nl). In Nederland wordt deze soort met name in het oostelijke rivierengebied, Limburg en Zeeuws-Vlaanderen aangetroffen. De soort komt voor in een vochtige, open pionierssituatie langs

de voormalige zandwinplas 'De Omsteg', ten zuiden van het plangebied (bron: NDFF). Het plangebied voor de uitbreiding bestaat hoofdzakelijk uit agrarische percelen met daartussen enkele greppels. Door de voedselrijkdom en het intensieve agrarische gebruik is het plangebied ongeschikt als groeiplaats voor de soort. In aangrenzende oeverzones van de huidige zandwinning en de voormalige zandwinplas 'Omsteg' kan de soort plaatselijk wel verwacht worden.

Overige beschermde plantensoorten worden in het onderzoeksgebied ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van de quickscan natuurtoets. In het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldbezoek de volgende vogelsoorten waargenomen: roodborst, zwarte kraai, huismus, Turkse tortel, grauwe gans, kolgans, Nijlgans, houtduif, holenduif, blauwe reiger, grote zilverreiger, kokmeeuw, winterkoning, buizerd, rietgors, koperwiek, heggenmus, vink, graspieper en boomkruiper. De agrarische percelen binnen het plangebied zijn voor de meeste vogelsoorten ongeschikt als nestlocatie. Enkele weinig kritische weidevogels als Kievit en scholekster kunnen incidenteel in de agrarische graslandpercelen broeden. De bomenrijen en bosschages in en nabij het plangebied zijn geschikt als nestlocatie voor diverse vogelsoorten, waaronder een deel van de aangetroffen soorten. Op/langs de bestaande plassen van het Azewijnse Broek kunnen diverse vogelsoorten broeden, zoals diverse eenden, ganzen, meeuwen en moerasvogels als de rietgors. Bij woningen en boerderijen net buiten het onderzoeksgebied kunnen soorten broeden als boerenzwaluw, huismus, kerkuil, steenuil, Turkse tortel en zwarte roodstaart.

Jaarrond beschermde nesten

De NDFF vermeldt voor de omgeving van het plangebied de boomvalk, buizerd, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en zwarte wouw, waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd zijn (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn de buizerd en huismus waargenomen binnen het onderzoeksgebied.

Boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer en zwarte wouw

Tijdens het veldbezoek is een overvliegende buizerd en een opvliegende buizerd vanuit het populierenbos net buiten het plangebied waargenomen. Daarnaast is een plukplaats aan de rand van dit bos waargenomen, wat vermoedelijk het werk is van een buizerd, havik of sperwer (zie foto 1). Binnen het onderzoeksgebied is alleen het populierenbos (net buiten het plangebied voor de beoogde uitbreiding) geschikt als nestlocatie voor deze soorten. Ook is dit bos in potentie geschikt als nestlocatie voor de boomvalk, ransuil en zwarte wouw. Tijdens het veldbezoek zijn hier geen recent gebruikte roofvogelnesten of oude kraaiennesten waargenomen, maar door het aanwezige bladerdek was dit niet volledig te beoordelen. De rijen met essen langs de Broekweg, Maatweg en Omsteg zijn

geschikt als nestlocatie voor de roek. Hier zijn echter geen recent gebruikte roekennesten aangetroffen.

Foto 1. Plukplaats van een roofvogel binnen het onderzoeksgebied (foto: R. Boerboom).

Grote gele kwikstaart

De NDFF meldt voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van de grote gele kwikstaart. Hierbij gaat om exemplaren die op doortrek zijn. In Nederland broedende grote gele kwikstaarten hebben hun leefgebied hoofdzakelijk bij snelstromende en meanderende beken in de (oostelijke) Achterhoek, Twente en Limburg. Nestlocaties zijn onder andere holle oevers met boomwortels en bouwwerken, zoals sluizen, stuwen en watermolens. In het plangebied ontbreekt het aan geschikte broedlocaties voor de grote gele kwikstaart.

Huismus

Uit de omgeving van het plangebied zijn verspreide waarnemingen van deze jaarrond beschermde, gebouwbewonende vogelsoort bekend. Deze waarnemingen concentreren zich met name rond de boerderijen rond het plangebied, zoals aan de Omsteg, Azewijnsestraat en Broekweg (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek is een groep huismussen waargenomen in een dichte struiklaag langs de Broekweg, aan de westrand van het plangebied. Huismussen zijn koloniebroeders die hun verblijfplaatsen doorgaans hebben in bebouwing. In het plangebied ontbreken geschikte nestlocaties voor de huismus. De waargenomen mussen broeden mogelijk bij de boerderij aan de Broekweg, net ten noorden van het plangebied. Verder zijn nog enkele woningen en boerderijen in de directe omgeving van het plangebied geschikt als nestlocatie voor de huismus. Door de

openheid, het intensieve agrarisch gebruik en de fysieke afstand tot de vermoedelijke nestlocaties is het plangebied ook niet geschikt als (essentieel) leefgebied voor de huismus. Incidenteel kunnen perceelranden, tussenliggende greppels en aangrenzende bermen en bomenrijen langs de buitenranden van het plangebied gebruikt worden als rustplaats of foerageergebied, zoals ook tijdens het veldbezoek is vastgesteld.

Oehoe

Deze soort broedt zowel in bomen, als op de grond in bossen en op richels van bergen en groeven. In het voorjaar van 2021 is in het Azewijnse Broek een paartje oehoes waargenomen, dat ook territoriaal gedrag vertoonde. De vogels zijn waargenomen in oude wilgenbossen, ten oosten van het plangebied voor de uitbreiding. Geschikte nestlocaties zijn hier aanwezig in de vorm van (mogelijk verlaten) nesten van buizerd of havik. Het is niet bekend of er sprake is geweest van een broedgeval. De soort is in 2022 niet meer waargenomen in het Azewijnse Broek. Indien de oehoe zich hier toch gevestigd heeft vormt het plangebied vermoedelijk onderdeel van het leefgebied van dit oehoepaar. De bosschages net buiten het plangebied zijn geschikt als nestlocatie voor de soort. Mogelijk worden de agrarische percelen en tussenliggende greppels in het plangebied gebruikt als jachtgebied door de oehoe.

Ooievaar

Voor de ooievaar ontbreken nestlocaties in de vorm van kunstnesten op palen of daken van gebouwen in het plangebied. Bij een boerderij aan de Omsteg, net ten oosten van het plangebied, is wel een ooievaarspaal aanwezig. Deze is niet bewoond. De agrarische graslandpercelen binnen het plangebied zijn (marginaal) geschikt als foerageergebied voor de soort.

Kerkuil

Uit de omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen van kerkuilen bekend (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek is deze soort niet waargenomen in of om het plangebied. De kerkuil is voor de nesten in hoge mate afhankelijk van gebouwen of andere door de mens aangebrachte constructies zoals schuren en bruggen. Vaak wordt er in speciale nestkasten gebroed. In het plangebied zijn dergelijke gebouwen of constructies niet aanwezig en derhalve zijn er in of om het plangebied geen geschikte nestgelegenheden voor de kerkuil aanwezig. De graslandpercelen binnen het plangebied zijn door het intensieve agrarisch gebruik slechts marginaal geschikt als foerageergebied voor de kerkuil. Aangrenzende bermen en de tussenliggende greppels zijn geschikter als foerageergebied en worden mogelijk frequenter gebruikt door kerkuilen die in de omgeving broeden.

Slechtvalk

In Nederland broeden slechtvalken in steden (kantoorgebouwen, torens) en in open boerenland in hoogspanningsmasten. Soms op de grond (Waddeneilanden). Dergelijke nestlocaties ontbreken in het plangebied. Er bevinden zich geen vaste rust- en

verblijfplaatsen van de slechtvalk in het plangebied. Incidenteel kan een jagende of overvliegende slechtvalk in het plangebied worden aangetroffen.

Steenuil

Van de steenuil zijn verschillende territoria bekend uit de omgeving van het plangebied. Deze bevinden zich hoofdzakelijk op boerenerven rondom het plangebied (bron: NDFF). Van de erven Omsteg 4 t/m 8 zijn waarnemingen van roepende steenuilen bekend. Het is niet bekend of hier sprake is van een broedgeval. Deze locatie grenst aan het plangebied voor de uitbreiding van de ontgronding. De steenuil is een kenmerkende vogelsoort van erven van burgerwoningen en boerderijen in het agrarische cultuurlandschap. Het ideale leefgebied van de steenuil wordt bepaald door een open tot halfopen landschap met een afwisselend korte en verruigde vegetatie, erven met bebouwing, beplanting, tuinen, moestuinen en weilandjes met vee en voldoende nestplaatsen in de vorm van boomholten, nestkasten of nauwe ruimten in gebouwen. Verder is het belangrijk dat er een gevarieerd prooiaanbod is in het territorium, dan wel de directe omgeving, zoals muizen, regenwormen en insecten. Binnen het plangebied zijn geen geschikte nestlocaties voor de soort aanwezig. Het plangebied bestaat grotendeels uit grootschalige, agrarische percelen zoals maisakkers en intensief bewerkte graslandpercelen. Deze percelen zijn niet of nauwelijks geschikt als foerageergebied voor de steenuil. Het zijn met name de perceelranden, tussenliggende greppels en aangrenzende bermen die geschikt zijn als foerageergebied voor de soort. In de omgeving broedende steenuilen zullen met name aangewezen zijn op dierenweides, boomgaarden, bermen en ruigtestroken rondom de nestlocaties en in minder mate de open, agrarische percelen binnen het plangebied.

Voor overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten is het plangebied niet van belang als nestlocatie of functioneel leefgebied.

Grondgebonden zoogdieren

De NDFF vermeldt het voorkomen van de beschermde aardmuis, bever, bosmuis, bunzing, eekhoorn, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, otter, ree, rosse woelmuis, steenmarter, veldmuis, vos, wezel en woelrat voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn sporen van egel, haas, mol, ree en diverse muizenholen aangetroffen binnen het onderzoeksgebied. De agrarische percelen, tussenliggende greppels en aangrenzende structuren behoren vermoedelijk tot het leefgebied van diverse regionaal voorkomende zoogdiersoorten, zoals bunzing, egel, haas, konijn, ree, steenmarter, vos, wezel en algemene (spits)muizen. Voor de genoemde soorten geldt, met uitzondering van de bunzing, steenmarter en wezel, in de provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Ook voor de, in de NDFF vermelde, bever, eekhoorn en otter geldt geen vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Bever

Vanuit de NDFF zijn enkele waarnemingen van beversporen bekend vanuit het Azewijnse Broek en de voormalige zandwinplas 'Omsteg'. De bever komt voornamelijk voor in het

overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De bever prefereert rustige broekbossen met wilgen en essen. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste voor de bever, voor de voedselvoorziening, rust en dekking en het bouwen van een burcht. Het plangebied, bestaande uit agrarische percelen, met enkele greppels en zeer sporadisch opslag van bomen en struiken is niet geschikt als leefgebied voor de bever, met uitzondering van het feit dat bevers soms mais en andere gewassen als bieten en uien als voedsel gebruiken en meenemen naar hun burcht. Indien hiervan sprake is, is een beverwiel richting water eenvoudig te vinden. Tijdens het veldbezoek zijn geen beversporen, zoals wissels, vraatsporen of bewoningssporen aangetroffen binnen het onderzoeksgebied. Verder zijn er ook geen recente waarnemingen van de soort bekend vanuit het gebied. Vermoedelijk is in het verleden een zwervend exemplaar aanwezig geweest in het plangebied. Van permanente vestiging lijkt tot op heden geen sprake.

Eekhoorn

Vanuit een bosperceel ten noordoosten van het plangebied, aan de Azewijnsestraat, zijn enkele waarnemingen van de eekhoorn bekend (bron: NDFF). Verder ontbreken waarnemingen van de soort uit de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen eekhoorns of sporen hiervan waargenomen. Het plangebied is door de openheid grotendeels ongeschikt als leefgebied voor de eekhoorn. De bosschage in de oosthoek van het onderzoeksgebied (net buiten het plangebied voor de beoogde uitbreiding) is geschikt als leefgebied voor de soort. Hier kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen (boomnesten) verwacht worden.

Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn, wezel)

In de NDFF zijn enkele waarnemingen van de bunzing en wezel bekend voor de omgeving van het plangebied. Door hun verborgen levenswijze blijven kleine marterachtigen echter vaak onopgemerkt. De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar zijn voorkeur gaat uit naar een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komt hij ook voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten (bron: Zoogdiervereniging). De overige kleine marterachtigen hermelijn en wezel komen in vergelijkbare landschapstypen voor, maar zijn over het algemeen minder gebonden aan waterrijke gebieden. Het plangebied is door de openheid grotendeels ongeschikt als leefgebied voor kleine marterachtigen. Uitzondering hierop zijn de greppels tussen de agrarische percelen en de aangrenzende bermen van de Broekweg en Maatweg, waar deze voorzien zijn van dicht struweel. Ook het populierenbos net buiten het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor kleine marterachtigen. Geschikte verblijfplaatsen kunnen in deze terreindelen aanwezig zijn in zoogdierholen, enkele puinresten, stapels snoeiafval en onder dood hout (zie foto's 2 t/m 5).

Foto 2 t/m 5. Enkele voorbeelden van geschikte verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen (foto's: R. Boerboom).

Otter

Van de Reefsche Wetering, ten noorden van het plangebied, is één waarneming van de otter bekend uit 2020 (bron: NDFF). In de Oude IJssel leven sinds een aantal jaren otters, mede door de uitzetting van een ottermannetje in 2012 bij Doesburg (bron: Zoogdiervereniging VZZ). Sporen van de otter worden verspreid over de gehele Oude IJssel en enkele aangrenzende wateren, zoals de Reefsche Wetering, aangetroffen. Vanuit het onderzoeksgebied zelf zijn geen waarnemingen van (sporen van) otters bekend. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen sporen van de otter waargenomen. Het onderzoeksgebied is ongeschikt als leefgebied door het ontbreken van open water. In het aangrenzende Azewijnse Broek en de nabijgelegen plas 'Omsteg' kan de otter (incidenteel) wel aangetroffen worden.

Steenmarter

Steenmarters gebruiken dichte beplantingen, hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Enkele dichte groenstructuren binnen en net buiten het plangebied kunnen gebruikt worden als tijdelijke dagrustplaats (zie bijvoorbeeld foto 2 t/m 5). Vaste verblijfplaatsen (voortplantingsplekken) betreffen vrijwel altijd gebouwen.

Aangezien er geen gebouwen in het plangebied aanwezig zijn, kunnen vaste verblijfplaatsen op voorhand uitgesloten worden. Verschillende gebouwen in de omgeving van het plangebied zijn potentieel geschikt als verblijfplaats voor de soort, waardoor het plangebied onderdeel kan zijn van het functioneel leefgebied van de steenmarter. Het gebruik van het plangebied beperkt zich tot tijdelijke dagrustplaats, een incidenteel foeragerend exemplaar of incidenteel gebruik als migratieroute.

Overige beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het bronnenonderzoek bevestigt de afwezigheid van overige beschermde grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

De NDFD maakt melding van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Deze soorten zijn voornamelijk foeragerend in het naastgelegen Azewijnse Broek aangetroffen.

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen

Het plangebied, hoofdzakelijk bestaande uit agrarische percelen en een enkele opgaande groenstructuur is niet geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten, zoals de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. In verschillende boerderijen en woningen in de omgeving van het plangebied kunnen zich wel verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen bevinden.

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen

In het populierenbos net buiten het plangebied staan verschillende levende en dode bomen met holten die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen, zoals de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (zie foto's 6 t/m 8). Ook langs de Maatweg, aan de noordwestrand van het plangebied staan enkele essen met holten.

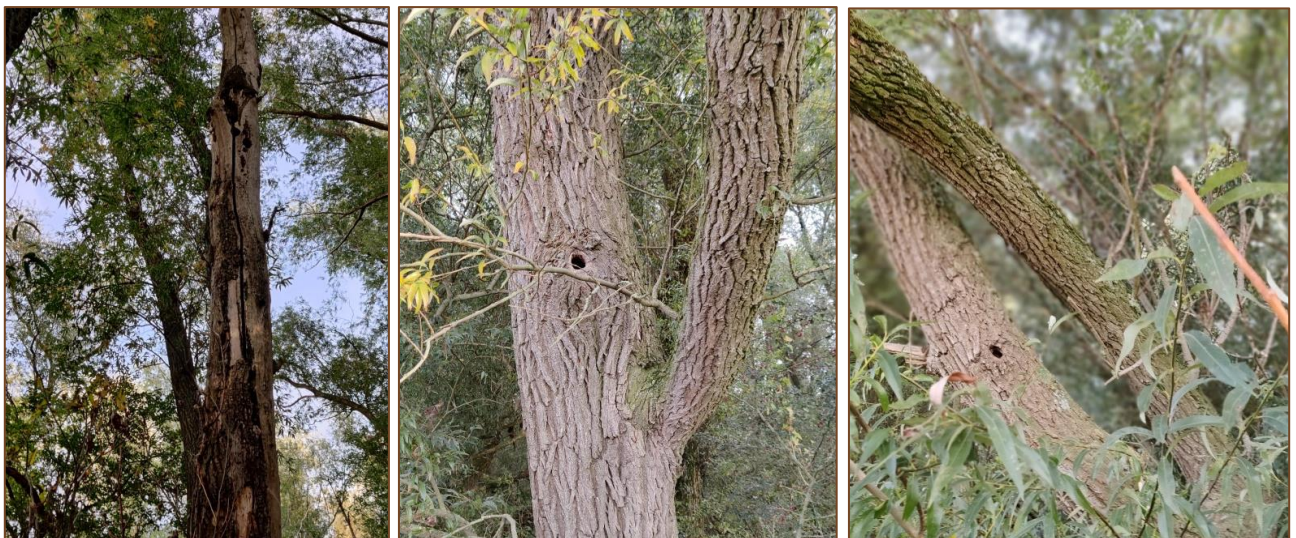

Foto 6 t/m 8. Enkele voorbeelden van bomen met holten in het plangebied (foto's: R. Boerboom).

Vliegrouetes en foerageergebied(en) van vleermuizen

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk open graslanden en akkers die slechts marginaal geschikt zijn als foerageergebied voor vleermuizen, door het grotendeels ontbreken van luwte en het beperkte voedselaanbod aan insecten. Met name de aangrenzende lijnvormige groenstructuren, zoals de bomenrijen langs de Broekweg, Maatweg en Omsteg en bosranden van het populierenbos net buiten het plangebied en de bosschage langs de naastgelegen bestaande zandwinpassen zijn geschikt als foerageergebied voor diverse vleermuissoorten. Deze elementen kunnen ook als vliegrouete gebruikt worden door vleermuizen. Het wateroppervlak van de bestaande plassen nabij het plangebied zijn geschikt als foerageergebied voor met name de watervleermuis. Ook andere soorten vleermuizen foerageren langs de oevers, met name waar sprake is van opgaande begroeiing.

Amfibieën

Beschermde amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. De NDFF meldt de beschermde bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, poelkikker en rugstreeppad voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). De oeverzones van de naastgelegen zandwinpassen, omliggende sloten en poelen worden gebruikt als voortplantingswater voor diverse algemene amfibieënsoorten, zoals de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker. In het plangebied kunnen rondzwervende exemplaren van deze soorten worden aangetroffen. Geschikt voortplantingswater voor deze soorten is alleen aanwezig indien de sloten binnen het plangebied watervoerend zijn. Tijdens het veldbezoek was hiervan geen sprake. Het populierenbos net buiten het plangebied is geschikt als landhabitat en overwinteringsplek voor soorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt in provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast komen de niet vrijgestelde poelkikker en rugstreeppad voor in het Azewijnse Broek (bron: NDFF).

Poelkikker

De poelkikker is gebonden aan oeverzones van poelen, vijvers en sloten met een goed ontwikkelde vegetatie. Poelkikkers overwinteren ingegraven in de grond, in zoogdierenholletjes of onder puin en/of stenen (bron: Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland). De soort is aangetroffen in enkele ondiepe oeverzones in het aangrenzende Azewijnse Broek (bron: NDFF). Geschikte voortplantingswateren zijn niet aanwezig in het plangebied. Het plangebied is door het intensieve agrarische gebruik ook grotendeels ongeschikt als landhabitat/overwinteringsplek. Uitzondering hierop is de bosschage in de oosthoek van het onderzoeksgebied (populierenbos), net buiten het plangebied. Hier kunnen overwinterende poelkikkers verwacht worden onder boomstronken en in holen in de grond en dergelijke.

Rugstreepad

Voor de voortplanting is de rugstreepad afhankelijk van ondiepe wateren, die vrij snel opwarmen. Vaak wordt gebruik gemaakt van tijdelijke poeltjes en plassen, maar ook slootjes en vennen kunnen geschikt zijn (bron: RAVON). Overdag en in de winterperiode verblijft de soort in de grond en in schuilplaatsen onder forse stenen en boomstronken. In het Azewijnse Broek is een stabiele populatie rugstreepadden aanwezig. Deze populatie wordt jaarlijks geïnventariseerd door Staring Advies. De soort gebruikt steeds de recent gegraven poelen als voortplantingswater. Als landhabitat worden pioniervegetaties en open zand gebruikt rondom het voortplantingswater. Geschikte voortplantingswateren zijn niet aanwezig in het plangebied voor de beoogde uitbreiding, tenzij de sloten watervoerend zijn. Hiervan was tijdens het veldbezoek geen sprake. Het plangebied is door het intensieve agrarische gebruik ook grotendeels ongeschikt als landhabitat/overwinteringsplek. Uitzondering hierop zijn de randen van de percelen, waar overwinterende rugstreepadden in muizenholletjes verwacht worden. Verder kunnen incidenteel rondzwervende juveniele rugstreepadden in het plangebied aangetroffen worden. Rugstreepadden, en dan vooral de juvenielen, kunnen afstanden tot wel circa 5 kilometer afleggen op zoek naar geschikt leefgebied. Dit gebeurt in willekeurige richtingen, niet geleid door vegetatiestructuren (bron: Kennisdocument Rugstreepad, BIJ12).

Overige beschermde amfibieënsoorten worden hier, door het ontbreken van geschikt leefgebied, niet verwacht en de NDFF vermeldt deze ook niet voor de omgeving van het plangebied.

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. Uit de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen beschermde reptielen bekend geworden (zie paragraaf 4.2.1). Beschermde reptielensoorten worden niet verwacht in het plangebied door het ontbreken van geschikte leefgebieden en/of aansluiting op de bekende populaties.

Vissen

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van de beschermde grote modderkruiper bekend (zie paragraaf 4.2.1). De soort is aangetroffen in de Roode Wetering, ten noordoosten van het onderzoeksgebied. De grote modderkruiper is een soort van ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei (bron: RAVON). Het plangebied voor de beoogde uitbreiding van de zandwinlocatie is door het ontbreken van open water ongeschikt als leefgebied voor de grote modderkruiper of andere beschermde vissoorten. Vanuit het plangebied zelf zijn ook geen waarnemingen bekend van de grote modderkruiper en/of andere beschermde vissoorten.

Ongewervelde dieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelde dieren aangetroffen. Deze zijn echter op het moment van het veldbezoek (medio oktober) grotendeels ook niet meer

actief. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de beschermde beekrombout, gevlekte witsnuitlibel, grote vos, grote weerschijnvlinder, sleedoorpage en teunisbloempijlstaart bekend geworden (zie paragraaf 4.2.1). Deze soorten komen plaatselijk voor in het Azewijnse Broek of zijn incidenteel waargenomen, in het geval van de grote vos, grote weerschijnvlinder, sleedoorpage en teunisbloempijlstaart. Daarnaast is het voorkomen van de beschermde iepenpage niet uit te sluiten.

Beekrombout en gevlekte witsnuitlibel

De beide libellensoorten zijn gebonden aan de (beschutte) oeverzones van de plassen en omliggende poelen en sloten, maar jagen ook boven ruige vegetaties en langs bosranden. Het plangebied, bestaande uit agrarische percelen met enkele droge greppels, is niet van belang als leefgebied voor deze en/of andere beschermde libellensoorten. Nabijgelegen plasdraszones langs de oevers van de bestaande zandwinplas en aangrenzende poelen en andere waterelementen zijn wel geschikt als leefgebied voor deze soorten.

Grote vos en grote weerschijnvlinder

Deze beschermde dagvlindersoorten zijn incidenteel waargenomen in het Azewijnse Broek en/of de directe omgeving. Van de aanwezigheid van (vaste) populaties rondom het plangebied is vermoedelijk geen sprake. Het populierenbos net buiten het plangebied is geschikt als leefgebied voor beide soorten door de aanwezigheid van de waardplanten waarop de rupsen worden aangetroffen (iep en wilg). In het overige deel van het plangebied kan incidenteel een volwassen exemplaar (imago) worden aangetroffen.

Iepenpage

De iepenpage heeft geen groot leefgebied nodig en kan al voorkomen op plaatsen waar enkele iepen (waardplant) bij elkaar staan. Er zijn populaties bekend die slechts één boom ter beschikking hebben. De vlinder leeft vooral bij bloeiende en vruchtdragende bomen of op relatief jonge iepen. Geschikte bomen worden doorgaans gevonden in (vochtige) bossen, bosranden, parken en grotere tuinen. Potentieel is het populierenbos met aanwezigheid van iepen in de boom- en struiklaag net buiten het plangebied een geschikt habitat voor de iepenpage. Door zijn zeer verborgen leefwijze wordt de iepenpage makkelijk over het hoofd gezien en het is, ondanks het ontbreken van waarnemingen in de directe omgeving van het plangebied, niet uit te sluiten dat de iepenpage hier niet voorkomt.

Sleedoorpage

Van deze beschermde dagvlindersoort is eenmalig een imago waargenomen in het Azewijnse Broek (bron: NDFF). Het leefgebied van de sleedoorpage bestaat voornamelijk uit houtwallen, bosranden en sleedoorstruwelen. De laatste jaren lijkt het leefgebied steeds meer te verschuiven naar tuinen en parken in stedelijk gebied. Plaatselijk zijn geschikte sleedoorstruwelen aanwezig binnen het plangebied en directe omgeving. Er is een sleedoorstruweel aanwezig in een greppel tussen agrarische percelen binnen het plangebied. Net buiten het plangebied zijn eveneens geschikte sleedoorstruwelen te vinden langs de Maatweg (zie foto 9).

Foto 9. Sleedoornstruweel langs de Maatweg (foto: R. Boerboom).

Teunisbloempijlstaart

Van deze beschermde nachtvlindersoort is eenmalig een imago waargenomen tijdens een nachtvlinderinventarisatie in de Omsteg, ten zuiden van het plangebied (bron: NDFF). Het leefgebied van de teunisbloempijlstaart bestaat voornamelijk uit vochtige open plekken in bossen en bosranden, vooral in rivierdalen. De soort wordt echter ook gevonden op zandige, braakliggende en ruderaal terreinen in en rond het stedelijk gebied. Waardplant van deze nachtvlinder is de teunisbloem, maar de rupsen worden ook op andere planten uit de familie *Onagraceae* aangetroffen. De vlinders vliegen in mei-juni, de rups leeft van juni tot september op de waardplant en van september tot mei verblijft de soort als pop in de strooisellaag (bron: Vlinderstichting). Binnen het onderzoeksgebied zijn geen waardplanten van de teunisbloempijlstaart aangetroffen tijdens het veldbezoek. Deze kunnen echter gemist zijn door recente graaf- en maaiwerkzaamheden, de periode van het jaar en de omvang van het plangebied. De aanwezigheid van teunisbloemen en andere waardplanten is met name langs de randen van het plangebied en in de ruigtestrook binnen het plangebied mogelijk. Hierdoor is het voorkomen van de soort niet op voorhand uit te sluiten.

Overige beschermde ongewervelde diersoorten worden niet binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verwacht, aangezien geschikt leefgebied ontbreekt.

5 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden).
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren.
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10).
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11).
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd.

In hoofdstuk 4 is vastgesteld of beschermde soorten flora en fauna aanwezig zijn of verwacht worden op de locatie en is bepaald of ze mogelijk nadelige effecten kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. Deze effecten worden in dit hoofdstuk getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 2). Wanneer de Wet natuurbescherming (mogelijk) wordt overtreden wordt geadviseerd over het uitvoeren van aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing.

Flora

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht doordat er geen geschikte groeiplaatsen zijn, zo blijkt uit het veldonderzoek. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten, zoals de uit de omgeving bekende kartuizer anjer en kleine wolfsmelk, en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Broedvogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep is niet toegestaan. Werkzaamheden moeten bij voorkeur buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden, waarbij voorkomen wordt dat broedvogels zich vestigen in het plangebied. Omdat niet alle vogelsoorten op hetzelfde moment broeden en omdat dit mede afhankelijk is van de weersomstandigheden is er geen vaste broedperiode vastgesteld. Er zijn voorbeelden van vroege broeders zoals de blauwe reiger en de bosuil. Deze broeden vaak al in februari. Daarnaast broeden soorten als houtduif en meerkoet vaak nog tot in augustus.

Werkzaamheden mogen in het broedseizoen plaatsvinden, zo lang er maar geen broedvogels, verstoord worden.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

De NDFF vermeldt voor de omgeving van het plangebied de boomvalk, buizerd, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en zwarte wouw, waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd zijn. De grote gele kwikstaart, huismus, kerkuil, ooievaar, roek, slechtvalk en steenuil worden binnen het plangebied niet als broedvogel verwacht door het ontbreken van geschikte nestlocaties (grote gele kwikstaart, huismus, kerkuil en ooievaar) en/of het ontbreken van recent gebruikte/bezette nestlocaties (roek). In de directe omgeving van het plangebied kunnen de huismus, kerkuil, ooievaar en steenuil wel als broedvogel verwacht worden. De bekende roekenkolonies bevinden zich op ruime afstand van het plangebied, buiten de invloedssfeer van de geplande uitbreiding. Binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden is het voorkomen van de buizerd, havik, ransuil, oehoe, sperwer en zwarte wouw als broedvogel niet uit te sluiten.

Boomvalk, buizerd, havik, oehoe, ransuil, sperwer en zwarte wouw

Het populierenbos net buiten het plangebied is geschikt als nestlocatie voor deze soorten. Hier is geen sprake is van bomenkap of andere ruimtelijke ingrepen die kunnen leiden tot fysieke aantasting van dergelijke nestlocaties. Tijdens de werkzaamheden kan er wel sprake zijn van verstoring van bezette nesten in deze aangrenzende bosschage. Dit kan voorkomen worden door versturende werkzaamheden zoveel mogelijk buiten het broedseizoen van de te verwachten soorten uit te voeren of voorafgaand aan de werkzaamheden een controle uit te voeren op bezette nesten. Indien negatieve effecten op te voorkomen zijn, zijn geen overige vervolgstappen nodig voor deze jaarrond beschermde soorten.

Huisumus, kerkuil, ooievaar en steenuil

Deze soorten kunnen in de directe omgeving van het plangebied broeden. Van fysieke aantasting van een nestlocatie is geen sprake. Ook is het plangebied niet van belang als functioneel leefgebied voor deze soorten. Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit agrarische percelen en is daarmee marginaal geschikt als foerageergebied voor deze soorten. Tijdens aanlegwerkzaamheden kan er wel sprake zijn van verstoring van in de omgeving broedende exemplaren. Deze negatieve effecten moeten voorkomen worden, door hier met de beoogde werkwijze rekening mee te houden. De exacte werkwijze wordt bij voorkeur in een ecologisch werkprotocol vastgelegd. Indien hiermee negatieve effecten te voorkomen zijn, is aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van ontheffing niet noodzakelijk voor deze soorten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor verschillende soorten grondgebonden zoogdiersoorten, zoals bunzing, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree, steenmarter, vos, wezel

en diverse soorten (spits)muizen. Voor deze soorten geldt, met uitzondering van de eekhoorn, steenmarter en de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel, in de provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Eekhoorn

De bosschage net buiten het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor de eekhoorn. Bij de beoogde uitbreiding van de zandwinplas is geen sprake van bomenkap of andere ruimtelijke ingrepen die kunnen leiden tot fysieke aantasting of verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen van eekhoorns. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze soort is niet noodzakelijk.

Kleine marterachtigen

Vaste rust- en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen (met name bunzing en wezel) kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Het gaat specifiek om de dichte houtopslag in één van de greppels in het plangebied en dichte struwelen langs de randen van het plangebied, langs de Broekweg en Maatweg. Ook net buiten het plangebied, in het populierenbos kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn. De dichte opslag in de greppel zal door de beoogde uitbreiding verdwijnen. Bij de overige locaties is mogelijk (ook) sprake van negatieve effecten door fysieke aantasting of verstoring van een verblijfplaats. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van kleine marterachtigen is dan ook noodzakelijk.

Steenmarter

Sporadisch kan de beschermde steenmarter het plangebied doorkruisen of als foerageergebied gebruiken. Er is echter geen sprake van een vaste rust- en verblijfplaats of een essentieel leefgebied. Er is mogelijk sprake van tijdelijke verstoring van verblijfplaatsen van de soort in de omgeving. Door de hoge mate van menselijke activiteit op deze locaties zijn echter geen verstoringseffecten door de geplande uitbreiding van de zandwinlocatie te verwachten. Van aantasting van de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter is geen sprake. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze soort en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

In het plangebied is geen sprake van verblijfplaatsen of functioneel leefgebied van overige beschermde grondgebonden zoogdiersoorten als bever en otter. Incidenteel kan wel een zwervend exemplaar in het plangebied worden aangetroffen. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze zoogdiersoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Vleermuizen

In het plangebied is geen sprake van bebouwing. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn niet aanwezig. In verschillende bomen in en nabij het plangebied zijn verblijfplaatsen van boombewonende soorten niet uit te sluiten door de aanwezigheid van potentieel geschikte holten. Enkele bosranden en bomenrijen in en langs het plangebied zijn bovendien geschikt als foerageergebied en vliegroute. Indien er sprake is van fysieke

aantasting of verstoring van verblijfplaatsen, vliegroutes of foerageergebieden, bijvoorbeeld door bomkap of geluid- of lichtverstoring, is mogelijk sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Indien negatieve effecten niet op voorhand uit te sluiten zijn, is aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen, vliegroutes en/of foerageergebieden noodzakelijk.

Amfibieën

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor algemene soorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt in de provincie Gelderland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen. Aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van ontheffing is niet noodzakelijk. Van de niet vrijgestelde poelkikker en rugstreppad kunnen overwinterende exemplaren verwacht worden in muizenholletjes in perceelranden.

Poelkikker en rugstreppad

Landhabitat en winterverblijfplaatsen van deze soorten zijn niet uit te sluiten binnen het plangebied. Het is niet mogelijk om onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van winterverblijfplaatsen van de poelkikker en rugstreppad, doordat ze diep in de bodem kunnen overwinteren en deze overwinterende dieren niet of nauwelijks te vinden zijn. Winterverblijfplaatsen worden daarom vastgesteld op basis van expert judgement aan de hand van geschikte structuren in de buurt van bekende voortplantingswateren. De aanwezigheid van individuen van met name de rugstreppad kan in muizenholletjes in perceelranden worden verwacht. In het aangrenzende populierenbos kunnen ook overwinterende poelkikkers verwacht worden. Indien negatieve effecten niet op voorhand uit te sluiten zijn is ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Voor de rugstreppad beschikt Netterden Zand en Grind B.V. over een ontheffing voor een aantal verbodsbepalingen binnen de Wet natuurbescherming voor haar activiteiten. Indien de geplande uitbreidingswerkzaamheden onder de reikwijdte en periode van deze ontheffing vallen, is aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk.

Reptielen en vissen

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn beschermde reptielen of vissen niet te verwachten in het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Ongewervelde dieren

Plaatselijk is geschikt leefgebied aanwezig voor de beschermde dagvlindersoorten grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage en sleedoornpage. Ook de beschermde nachtvlindersoort teunisbloempijlstaart kan verwacht worden in het plangebied.

Grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage en sleedoornpage

Voor de sleedoornpage kan vastgesteld worden dat een mogelijk leefgebied verloren gaat,

in de vorm van een sleedoornstruweel dat zal verdwijnen door de beoogde uitbreiding van de zandwinplas. Voor deze soort is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Indien er sprake is van aantasting van de leefgebieden van de grote vos, grote weerschijnvlinder en iepenpage, bijvoorbeeld door bomenkap of het verwijderen van sleedoornstruweel, is ook aanvullend onderzoek naar deze soorten noodzakelijk om vast te stellen of er daadwerkelijk sprake is van het voorkomen van deze soorten.

Teunisbloempijlstaart

Mogelijk is er lokaal binnen het plangebied sprake van functioneel leefgebied bij aanwezigheid van waardplanten, zoals de teunisbloemen. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet het plangebied door een ecoloog gecontroleerd worden op aanwezigheid van waardplanten. Indien hiervan sprake is, is gericht onderzoek naar de soort noodzakelijk. Mogelijk is vervolgens ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk voor de soort.

Voor overige beschermde ongewervelde soorten, zoals de beekrombout en gevlekte witsnuitlibel, ontbreekt geschikt leefgebied binnen het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets kan de volgende conclusie worden getrokken:

Beschermde natuurgebieden

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het plangebied ligt niet in het NNN/GNN of de GO. De kernkwaliteiten van het NNN/GNN of de GO worden niet aangetast. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

Natura 2000

Door de afstand tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Hetter Millinger-Bruch' en overige Natura 2000-gebieden worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven verwacht door directe verstoringsfactoren of indirecte verstoringsfactoren, met uitzondering van stikstofdepositie. Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om vast te stellen of er sprake is van een significante toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

Beschermde flora en fauna

Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van kleine marterachtigen en sleedoornpage is noodzakelijk.

Negatieve effecten op de jaarrond beschermde vogelsoorten boomvalk, buizerd, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, sperwer, steenuil en zwarte wouw en vleermuizen, eekhoorn, poelkikker, rugstreeppad, grote vos, grote weerschijnvlinder en iepenpage moeten voorkomen worden. Indien dit niet op voorhand uit te sluiten is, zijn vervolgstappen zoals aanvullend onderzoek of het aanvragen van ontheffing noodzakelijk.

Er moet verder rekening worden gehouden met (overige) broedvogels. Activiteiten moeten bij voorkeur buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden, waarbij voorkomen wordt dat broedvogels zich vestigen in het plangebied. Werkzaamheden mogen in het broedseizoen plaatsvinden, zo lang er maar geen broedvogels verstoord worden.

Bijlagen

- 1 **Impressie plangebied**
- 2 **Wettelijk kader**
- 3 **Beschermde plant- en diersoorten**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
  - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
  - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
  - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
  - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
  - ter bescherming van flora of fauna;
  - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
  - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragscodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, ontworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Bijlage 3 Beschermd plant- en diersoorten

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). Nog niet duidelijk is of er weer een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten komt en/of dat de huidige lijst blijft gelden.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/Richtlijn
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus ssp. mystacinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>	Weekdieren	HR IV
bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bever	<i>Castor fiber ssp. albicus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri ssp. leisleri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brandts vleermuis	<i>Myotis brandti ssp. brandti</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
franjestaat	<i>Myotis nattereri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV

gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	HR IV
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus ssp. auritus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus ssp. austriacus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
grote vuurvliinder	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Insecten- dagvlinders	Bern II, HR IV
hamster	<i>Cricetus cricetus ssp. canescens</i>	Zoogdieren- landzoogdieren	Bern II, HR IV
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Zoogdieren- landzoogdieren	HR IV
heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	Vissen	HR IV
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus ssp. emarginatus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>	Sporenplanten- varens	Bern I
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus ssp. serotinus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>	Zaadplanten	Bern I
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
mercurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale</i>	Insecten-libellen	Bern II
muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus ssp. arenicola</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
otter	<i>Lutra lutra ssp. lutra</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	Weekdieren	HR IV
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Amfibieën	HR IV
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula ssp. noctula</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
steur	<i>Acipenser sturio</i>	Vissen	Bern II, HR IV
teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Insecten-nachtvlinders	Bern II, HR IV
tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus ssp. murinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vale vleermuis	<i>Myotis myotis ssp. myotis</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
watervleermuis	<i>Myotis daubentoni ssp. daubentoni</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
wilde kat	<i>Felis silvestris ssp. silvestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/ Richtlijn
appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes ssp. coccothraustes</i>	Vogels	Bern II
baardman	<i>Panurus biarmicus ssp. biarmicus</i>	Vogels	Bern II
bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Vogels	Bern II
bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Vogels	Bern II
blauwborst	<i>Luscinia svecica ssp. cyanecula</i>	Vogels	Bern II
blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus ssp. cyaneus</i>	Vogels	Bern II
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica ssp. rustica</i>	Vogels	Bern II
bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula ssp. hiaticula</i>	Vogels	Bern II
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca ssp. hypoleuca</i>	Vogels	Bern II
boomklever	<i>Sitta europaea ssp. caesia</i>	Vogels	Bern II
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla ssp. megarhyncha</i>	Vogels	Bern II
boompieper	<i>Anthus trivialis ssp. trivialis</i>	Vogels	Bern II
boomvalk	<i>Falco subbuteo ssp. subbuteo</i>	Vogels	Bern II
bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Vogels	Bern II
bosruiter	<i>Tringa glareola</i>	Vogels	Bern II
bosuil	<i>Strix aluco ssp. aluco</i>	Vogels	Bern II
braamsluiper	<i>Sylvia curruca ssp. curruca</i>	Vogels	Bern II
brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Vogels	Bern II
bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Vogels	Bern II
buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Vogels	Bern II
casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Vogels	Bern II
cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Vogels	Bern II
draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Vogels	Bern II
duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Vogels	Bern II
dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	Vogels	Bern II
dwergstern	<i>Sterna albifrons ssp. albifrons</i>	Vogels	Bern II
engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flavissima</i>	Vogels	Bern II

europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	Vogels	Bern II
fitis	<i>Phylloscopus trochilus ssp. trochilus</i>	Vogels	Bern II
flamingo	<i>Phoenicopterus ruber ssp. roseus</i>	Vogels	Bern II
fluitier	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Vogels	Bern II
geelgors	<i>Emberiza citrinella ssp. citrinella</i>	Vogels	Bern II
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus</i>	Vogels	Bern II
gele kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
geoorde fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>	Vogels	Bern II
glanskop	<i>Parus palustris ssp. palustris</i>	Vogels	Bern II
goudhaan	<i>Regulus regulus ssp. regulus</i>	Vogels	Bern II
grasmus	<i>Sylvia communis ssp. communis</i>	Vogels	Bern II
graspieper	<i>Anthus pratensis ssp. pratensis</i>	Vogels	Bern II
graszanger	<i>Cisticola juncidis ssp. cisticola</i>	Vogels	Bern II
grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Vogels	Bern II
grauwe klauwier	<i>Lanius collurio ssp. collurio</i>	Vogels	Bern II
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata ssp. striata</i>	Vogels	Bern II
groene specht	<i>Picus viridis ssp. viridis</i>	Vogels	Bern II
groenling	<i>Carduelis chloris ssp. chloris</i>	Vogels	Bern II
grote barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. flammea</i>	Vogels	Bern II
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major ssp. pinetorum</i>	Vogels	Bern II
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea ssp. cinerea</i>	Vogels	Bern II
grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus ssp. arundinaceus</i>	Vogels	Bern II
grote stern	<i>Sterna sandvicensis ssp. sandvicensis</i>	Vogels	Bern II
grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus ssp. albus</i>	Vogels	Bern II
havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Vogels	Bern II
heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Vogels	Bern II
huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Vogels	Bern II
ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Vogels	Bern II
kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Vogels	Bern II

klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Vogels	Bern II
klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Vogels	Bern II
kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Vogels	Bern II
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Vogels	Bern II
kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus ssp. scirpaceus</i>	Vogels	Bern II
kleine plevier	<i>Charadrius dubius ssp. curonicus</i>	Vogels	Bern II
kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta ssp. garzetta</i>	Vogels	Bern II
kleinst waterhoen	<i>Porzana pusilla ssp. intermedia</i>	Vogels	Bern II
kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Vogels	Bern II
kneu	<i>Carduelis cannabina ssp. cannabina</i>	Vogels	Bern II
koolmees	<i>Parus major ssp. major</i>	Vogels	Bern II
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. macrodactyla</i>	Vogels	Bern II
kraanvogel	<i>Grus grus ssp. grus</i>	Vogels	Bern II
kruisbek	<i>Loxia curvirostra ssp. curvirostra</i>	Vogels	Bern II
kuifmees	<i>Parus cristatus ssp. mitratus</i>	Vogels	Bern II
kwak	<i>Nycticorax nycticorax ssp. nycticorax</i>	Vogels	Bern II
kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	Vogels	Bern II
lepelaar	<i>Platalea leucorodia ssp. leucorodia</i>	Vogels	Bern II
matkop	<i>Parus montanus ssp. rhenanus</i>	Vogels	Bern II
middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius ssp. medius</i>	Vogels	Bern II
nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos ssp. megarhynchos</i>	Vogels	Bern II
nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus ssp. europaeus</i>	Vogels	Bern II
nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	Vogels	Bern II
noordse stern	<i>Sterna paradisaea</i>	Vogels	Bern II
oehoe	<i>Bubo bubo ssp. bubo</i>	Vogels	Bern II
oeverloper	<i>Tringa hypoleucos</i>	Vogels	Bern II
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia ssp. riparia</i>	Vogels	Bern II
ooievaar	<i>Ciconia ciconia ssp. ciconia</i>	Vogels	Bern II

paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	Vogels	Bern II
pimpelmees	<i>Parus caeruleus ssp. caeruleus</i>	Vogels	Bern II
porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	Vogels	Bern II
purperreiger	<i>Ardea purpurea ssp. purpurea</i>	Vogels	Bern II
putter	<i>Carduelis carduelis ssp. carduelis</i>	Vogels	Bern II
ransuil	<i>Asio otus ssp. otus</i>	Vogels	Bern II
rietgors	<i>Emberiza schoeniclus ssp. schoeniclus</i>	Vogels	Bern II
rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Vogels	Bern II
rode wouw	<i>Milvus milvus ssp. milvus</i>	Vogels	Bern II
roerdomp	<i>Botaurus stellaris ssp. stellaris</i>	Vogels	Bern II
roodborst	<i>Erithacus rubecula ssp. rubecula</i>	Vogels	Bern II
roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata ssp. hibernans</i>	Vogels	Bern II
roodhalsfuut	<i>Podiceps grisegena ssp. grisegena</i>	Vogels	Bern II
roodmus	<i>Carpodacus erythrinus ssp. erythrinus</i>	Vogels	Bern II
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus ssp. funereus</i>	Vogels	Bern II
sijs	<i>Carduelis spinus</i>	Vogels	Bern II
slechtvalk	<i>Falco peregrinus ssp. peregrinus</i>	Vogels	Bern II
snor	<i>Locustella luscinioides ssp. luscinioides</i>	Vogels	Bern II
sperwer	<i>Accipiter nisus ssp. nisus</i>	Vogels	Bern II
spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	Vogels	Bern II
sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia ssp. naevia</i>	Vogels	Bern II
steenuil	<i>Athene noctua ssp. vidalii</i>	Vogels	Bern II
steltkluit	<i>Himantopus himantopus</i>	Vogels	Bern II
strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus</i>	Vogels	Bern II
taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. familiaris</i>	Vogels	Bern II

tapuit	<i>Oenanthe oenanthe ssp. oenanthe</i>	Vogels	Bern II
tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. collybita</i>	Vogels	Bern II
torenavalk	<i>Falco tinnunculus ssp. tinnunculus</i>	Vogels	Bern II
tuinfluiter	<i>Sylvia borin ssp. borin</i>	Vogels	Bern II
velduil	<i>Asio flammeus ssp. flammeus</i>	Vogels	Bern II
visarend	<i>Pandion haliaetus ssp. haliaetus</i>	Vogels	Bern II
visdief	<i>Sterna hirundo ssp. hirundo</i>	Vogels	Bern II
vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus ssp. ignicapillus</i>	Vogels	Bern II
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Vogels	Bern II
wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Vogels	Bern II
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Vogels	Bern II
witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Vogels	Bern II
witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	Vogels	Bon I
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Vogels	Bern II
woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Vogels	Bern II
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vogels	Bern II, Bon I
zwarte mees	<i>Parus ater ssp. ater</i>	Vogels	Bern II
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros ssp. gibraltariensis</i>	Vogels	Bern II
zwarte specht	<i>Dryocopus martius ssp. martius</i>	Vogels	Bern II
zwarte stern	<i>Chlidonias niger ssp. niger</i>	Vogels	Bern II
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla ssp. atricapilla</i>	Vogels	Bern II
zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>	Vogels	Bern II

Beschermingsregime andere soorten

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Sporenplanten- varens
groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Sporenplanten- varens
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Sporenplanten- varens
akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Zaadplanten
akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Zaadplanten
akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Zaadplanten
beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Zaadplanten
berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Zaadplanten
bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Zaadplanten
blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Zaadplanten
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Zaadplanten
bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Zaadplanten
bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Zaadplanten
brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Zaadplanten
brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Zaadplanten
breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zaadplanten
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zaadplanten
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Zaadplanten
dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Zaadplanten
echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Zaadplanten
franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Zaadplanten
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Zaadplanten
geplooid vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Zaadplanten
getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Zaadplanten
gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Zaadplanten
glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Zaadplanten
gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Zaadplanten

groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Zaadplanten
groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Zaadplanten
grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Zaadplanten
grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Zaadplanten
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Zaadplanten
kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos subsp. polyanthemoides</i>	Zaadplanten
kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Zaadplanten
Karthuizer anjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Zaadplanten
karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Zaadplanten
kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zaadplanten
kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Zaadplanten
kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Zaadplanten
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Zaadplanten
knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Zaadplanten
knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Zaadplanten
korensla	<i>Arnosaris minima</i>	Zaadplanten
kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Zaadplanten
kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Zaadplanten
lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Zaadplanten
liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Zaadplanten
moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Zaadplanten
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Zaadplanten
naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Zaadplanten
naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Zaadplanten
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta subsp. sagittata</i>	Zaadplanten
roggelelie	<i>Lilium bulbiferum subsp. croceum</i>	Zaadplanten
rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Zaadplanten
rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Zaadplanten
ruw parelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Zaadplanten
scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Zaadplanten
schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Zaadplanten
smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Zaadplanten
spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Zaadplanten
steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Zaadplanten
stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Zaadplanten
stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Zaadplanten
tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Zaadplanten
tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Zaadplanten
trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Zaadplanten
veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Zaadplanten

vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Zaadplanten
vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Zaadplanten
wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> <i>subsp. campestris</i>	Zaadplanten
wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Zaadplanten
wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Zaadplanten
wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Zaadplanten
zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Zaadplanten
zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp.</i> <i>calaminaria</i>	Zaadplanten
zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>	Zaadplanten
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Insecten-kevers
beekrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Insecten-libellen
bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Insecten-libellen
donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Insecten-libellen
gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora</i> <i>flavomaculata</i>	Insecten-libellen
gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Insecten-libellen
hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Insecten-libellen
kempense heidelibel	<i>Sympetrum</i> <i>depressiusculum</i>	Insecten-libellen
speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Insecten-libellen
aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Insecten- dagvlinders
bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Insecten- dagvlinders
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Insecten- dagvlinders
bruine eikenpage	<i>Satyrium ilicis</i>	Insecten- dagvlinders
duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Insecten- dagvlinders
gentiaanblauwtje	<i>Maculineaalcon</i>	Insecten- dagvlinders
grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Insecten- dagvlinders
grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Insecten- dagvlinders
grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris)</i>	Insecten- dagvlinders
iepenpage	<i>Satyrium w-album</i>	Insecten- dagvlinders
kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Insecten- dagvlinders

kleine ijsvogelvinder	<i>Limenitis camilla</i>	Insecten- dagvlinders
kommavinder	<i>Hesperia comma</i>	Insecten- dagvlinders
sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Insecten- dagvlinders
spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesparelmoervinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Insecten- dagvlinders
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Insecten- dagvlinders
veldparelmoervinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Insecten- dagvlinders
zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Insecten- dagvlinders
europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Kreeftachtigen
beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Vissen
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Vissen
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Vissen
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Vissen
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Vissen
kwabaal	<i>Lota lota</i>	Vissen
alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Amfibieën
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Amfibieën
middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Amfibieën
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Amfibieën
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieën
adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Reptielen
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Reptielen
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptielen
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Reptielen
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
boomarter	<i>Martes martes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
damhert	<i>Dama dama</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
das	<i>Meles meles</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
egel	<i>Erinaceus europeus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
haas	<i>Lepus europaeus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
steenmarter	<i>Martes foina</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren

veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Zoogdieren-zeezoogdieren
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Zoogdieren-zeezoogdieren

Vrijgestelde soorten provincie Gelderland

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
